

СТЕНОГРАФСКИ БЕЛЕШКИ
од Триесет и осмата седница на Собранието на
Република Македонија одржана на 1.10.2003 год.

Седницата се одржа во салата за седници на Собранието на Република Македонија, со почеток во 10,10 часот.

Седницата ја отвори и со неа претседаваше г-динот Никола Поповски, претседател на Собранието.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Ја отворам Триесет и осмата седница на Собранието на Република Македонија.

На седницата се поканети претседателот на Република Македонија, претседателот и членовите на Владата на Република Македонија и шефовите на странско дипломатско-консуларните мисии, акредитирани во Република Македонија.

Дозволете ми од мое и од ваше име да ги поздравам присутните гости во салата.

Со особена чест и задоволство од името на Собранието на Република Македонија и од свое лично име, го поздравувам претседателот на Европскиот парламент, неговата екселенција, г-динот Пат Кокс. (Аплауз).

Со неговото денешно обраќање ја продолжуваме традицијата претседателите на европските институции да се обраќаат пред македонските народни претставници, а со тоа и до македонската јавност. Изворното информирање и непосредното упатување на препознатливи пораки е најдобар начин за доближување и споделување на Европските вредности и определби. Господинот Кокс спаѓа во оној круг на истакнати европски политичари, кој на отворен и јасен начин се залагаат за нов импулс и за иднина на нашата и другите земји во регионот во Европската Унија и во Европскиот Парламент.

Почитуван г-дине Кокс ние целосно го споделуваме Вашето веќе искажано уверување дека во процесот на стабилизација и асоцијација се повеќе ни се

потребни чекори но и охрабрувачки најави и поттикнувања во насока на засилување на асоцијативните аспирации. За тоа сите ние сме подготвени и спремни да работиме заедно со Вас и Европскиот парламент.

Досегашното присуство на институциите и структурите на Европската Унија во Република Македонија придонесоа за нашето стабилизирање и развој што високо се оценува од граѓаните и од институциите во нашата држава. Во тие рамки се поизразена е потребата и за ангажирање на планот на трајна стабилност на регионот на западен Балкан и за негово интегрирање во ЕУ, и колективните системи за безбедност. Успехот е можен само доколку земјите од регионот продолжат со сопствениот ангажман и доколку остваруваат тесна соработка меѓу себе, но и со Европските и Евроатланските институции.

Постојано работиме на хармонизацијата на македонското законодавство со европското, настојувајќи да го забрзиме остварувањето на оваа голема и долготрајна задача. Цврсто сме определени да истраеме на патот кон европското интегрирање на Република Македонија, колку и да е тоа тешко и понекогаш болно заради сложените реформи. Ваквата определба е повеќепати утврдена и од страна на нашето Собрание и ние како вистински народни претставници на граѓаните кои сакаат да живеат во мир и во просперитет на тоа сме длабоко и искрено посветени. Нема поважно стратешко прашање за нас од вклучувањето во Европската Унија.

Деар Мр, Цоц, И инвите соу то адресс тхе Ассемблс оф тхе Републиц оф Македониа.

Почитуван господине Кокс Ве повикува, да се обратите пред Соранието на Република Македонија.

(Господин Кокс му се обраќа на Собранието)

ПАТ КОКС:

Господине претседател на Собранието, г-дине петседател на Републиката, Премиер, членови на Владата, екселенции и уважени гости и мои колеги парламентарци од Европарламентот,

Прекрасна е привилегијата да се биде тука со вас во овој слободен парламент на слободен народ денес. Сакам во име на Европскиот парламент и во име на ЕУ, да Ви испратам јасна порака на вклученост и визија за овој регион, кој што е во мир со самиот себе и кој е дел од пошироката Европска Унија.

Сакам да Ви потврдам дека заедно имаме една заедничка визија мислам на овој регион и на овој денешен парламент по Самитот во Солун и заклучоците. Сакам да потврдам и да дадам енергија на таа заедничка визија, визија која што заедно ќе

ја сочини Европа од заеднички Европски вредности и визија за заеднички и споделени одредишта за овој регион и за оваа Република на Вашиот пат кон целосна Европска интеграција. Единствената разлика која што ќе ја направиме ќе биде разликата одбрана од Вас самите, една по една држава во регионот во смисла на вашите капацитети за трансформација и имплементација и овој избор кој што вие самите морате да го направите за вашите народи на ваш сопствен начин. Но ова е единствената диференцијација и ова е онаа диференцијација каде што Вашите избори се од клучна важност.

Сакам само да зборувам за старата Европа и за новата Европа. Старата Европа го претстави своето грдо лице во голема цена во овој регион во претходната декада. Старата Европа е место кое што сите не остави да страдаме како жртви на полињата на смртта. Новата Европа беше визија која што потекна од Роберт Шуман на 9 мај 1950 година во Париз, кога зборуваше за еден акт на создавање на помирување.

Јас сум мошне задоволен што вие избирате, сите ние ширум регионот да го свртите грбот кон старата Европа и на се што одеше заедно со неа и што ја одбирате вистинската нова Европа, европа на вредности и помирувања. Оваа Европа на вредности добро ја познаваме, но секогаш мора да разговараме меѓу себе и со своите граѓани што таа претставува, бидејќи може лесно да се загуби во комплексноста на сите овие подготовки и трансформација. Тоа е Европа која што верува во плуралистичката демократија и ова се зборови кои лесно се користат, а кога ги немаме колкава е цената што ја плаќаме. Значи, не е случајно што Шпанија се приклучи кон Европската унија, по завршувањето на диктатурата на Франко, што Португалија се вклучи по завршувањето на диктатурата на Салазар, што Грција се приклучи, што Централна Источна Европа ќе се приклучи по заминувањето на комунистичкиот тотаретализам и дека вие ќе се приклучите држава по држава од овој регион, откако вие ќе ја завршите вашата трансформација и ќе оставите зад вас она што било ваше минато, што ве држело разделено од вас. Така што плуралната демократија да биде одржана и оживеана од начинот на кој ние работиме во ЕУ. Друга вредност, почитување за индивидуалните човекови права и малцинските права. Вашата Република со вашата определеност и одлучност преку Охридскиот Рамковен договор да се најдат начини да се работи заеднички, а не одделено е моќен регионален пример на длабоко разбирање за токму овие вредности на почитување за човековите права и малцинските права.

Владеењето на правото не е правото на џунглата, не е правото на оружјето, не законитоста на организираниот криминал, туку вистинското владеење на правото, кое што е вклучено во едно слободно и независно судство, способно да го имплементира тоа право. Тоа е една важна вредност која што ние ја промовираме и ја споделуваме. Функционирањето на еден слободен и отворен пазар ова е неверојатен предизвик во овој регион, што има толку видено во изминатата деценија и мислам дека кога дојдовме до сите овие услови на стабилност себеси ќе се дарувате со една можност, да постигнете нов економски напредок бидејќи за надворешнит еинвеститори стабилноста е многу важна и исто толку важна колку и сите економски реформи во кои што сте вие во момњентов вклучени и за вашиот иден развој. Во ЕУ, исто така ние практикуваме солидарност меѓу себе и со остатокот на светот. И таа солидарност во текто на вашето чекорење кон Европската Унија ќе биде и кон вас предложена, како што е направено со нашата посветеност за вас. Веруваме во одржливост на работите што ние ги правиме во поглед на нашите политики.

Дозволете ми да кажам како една мала земја, мене ми е многу важно, затоа што јас сум од Ирска и доаѓам од една мала Европска земја, ние го почитуваме културното диверзитет, културните разлики. Не треба да бидете помали за да бидете помалку важни. Да бидете по ефективни од она што сакате да бидете, со тоа што ќе бидете дле од она што сме ние. Можам да викажам за она барање на владеењето на правото. Во овој Парламент, особено вас господине претседател на Парламентот, бидејќи веќе имавме одредена кореспонденција вов рска со ова прашање, вие сте слободен и суверен парламент на слободна суверена Република. Вие го имате секое право да ги направите изборите коишто ви ги овозможува суверенитетот. Сакам да ви кажам во однос на меѓународното кривично право дека ги почитувам вашите права на сувереност и начинот на кој што вие ќе ги остварувате тие права како ваше мнозинство, како ваша анализа како ваша сувереност. Ваш е изборот. Не сакам да се мешам во вашиот избор, сакам да ви покажам вашиот избор за Европскиот парламент, не нашиот избор за вас. Самото тоа е вашето право. Ние во Европскиот парламент многу веруваме во воспоставувањето на меѓународнитокривичен суд и многу години се залагавме за тоа, веруваме дека тоа претставува еден напредок на меѓународното поле за владеењето во правото. Веруваме дека тоа е нешто кое што денешните и утрешните диктатори од тоа треба да се плашат, но од тој што ни еден демократ не смее да се плаши. Веруваме дека

има адекватни стандарди и заштити за да се избегне своеволност и обвинување кон оние кои што би можеле да се чувствуваат ранливи кон таквите обвинувања.

Ние веруваме дека владеењето на правото за оние кои што вршат криминални дејствија против човечштвото и воени кривични дела, дека во текот на тој процес на правото, дека правото на законска репрезентативност, правото да се биде суден пред цивилна јурисдикција е дел од нашата цивилизација, нашите вредности. Веруваме, накратко кажано дека нештото како што е Меѓународниот кривичен суд е подобар секогаш и во секое време отколку Гвантана Мобеи. Ние го направивме нашиот избор и сакав да ви го објаснам тоа вам. Сакам да ви кажам дека кога вие ќе го правите вашиот избор ние нема да ги евалуираме целосните односи со вас врз основа на еден идинствен избор, бидејќи работите штоне здружуваат се толку моќни, што таа заедничка визија сеуште ќе ги анимира нашите односи, било како ви да биде вашиот избор, но сеуште чувствувам дека е важно да Ви кажам каков беше нашиот избор и зошто ние го направивме тој избор, за да можете да разберете и вие која е заднината на кореспонденцијата што ја имав со вашиот претседател. Веќе го избравте патот кој што сакате да го минете, тоа е патот на интелегентна меѓузависност прво на домашен план помеѓу вашите различни заедници и потоа меѓузависност во вашиот регион со вашите соседи. И потоа конечно по длабоката и секако, интелегентната меѓу зависност на вашето вклучување во рамките на ЕУ. (Не се слуша)

Дали да прекинам, дали сега се слуша добро. (Се слуша)

Сакам да Ви кажам во однос на Охридскиот рамковен договор за ЕУ и за Европскиот парламент ние да го гледаме како вашиот незаменлив чекор на патот кон Европската интеграција. И сеуште има многу да се направи во врска со тоа. Сакам да Ве замолам да се придржувате кон задачите што ги поврзавте. Немојте да одите преку трупа, гледајте да истраете до крајот, особено кон следната фаза на децентрализација во врска со општините и финансиите. Овдека веќе знам дека веќе сте вклучени во подготовките и во дискусијата и во комплексноста. Но тоа е пат на Европската Унија и на Меѓународната заедница која што ќе помина пат заедно со Вас, бидејќи со покажувањето дека вие можете да ги исполните работите што ги преземавте веќе го имате воспоставено првиот важен критериум за членство во ЕУ што не значи дека треба нешто да се направи само на хартија, туку да се направи вистински, преку имплементација на теренот. Не е едноставно да кажеме дека сме посветени на тоа, туку дека суштината го отсликува тоа дека вие навистина сте

посветени и би кажал немојте да го одложувате тоа. Направете го тоа, видете тоа да се исполни, испорачјте го тоа, испорачајте ги доказите дека навистина вие сте повеќе од способни со целосната комплетност на вашата политика да го минете патот кој што заедно ќе го направиме преку договорот за стабилизација и асоцијација и подоцна преку статусот на кандидати преговорите со Вас.

Сакам да оддадам почит, на сите оние сили овде во политиката во овој дом, во Владата и оние во опозицијата кои што сакаа да го минат патот на Рамковниот договор заедно, без разлика колку интензивни дебати сте имале, тоа се ваши дебати, тоа е едно големо почитување кон Вас, што ја најдовте заедничката мудрост и заедно да ги минете овие чекори.

Сакам да Ви кажам како претседател на Европскиот парламент, ние сме многу горди на работата што ЕУ ја заврши овде со Вас. Тоа не е арогантна гордост, туку една скромна гордост, скромна со неговите на кои што бевме сведоци во овој регион во минатите 10 години, но сеуште вистинска и бидејќи е толку вистинска, толку допирлива, толку позитивна, ние сме горди на неа.

Сакам да му заблагодарам на господинот Хавиер Солана и на сите оние дипломати и експерти кои заедно со Вас посветија доволно време да поминат низ овој пат. Горд сум дека за прв пат Европската воена мисија беше присутна тука. Горд сум, бидејќи тоа е нова граница за нас и за Вас и дека ова го направивме заедно.

Вчера вечер ја имав можноста да се сретнам со генералот Центар кој вчера ја презеде командата. Му се заблагодарувам нему и на неговите колеги, неговите претходници во Конкордија за работата што тие ја направија за Европа заедно со Вас и за Вас.

Почитта која ја даваме денес и утре и задутре за силите на Европа Конкордија е доказ на нашиот заеднички успех и дека тие можат наскоро да си одат дома. Тоа е најдобриот почит што можеме да го изразиме за било каква интервенција од тој тип, дека постојат услови за одржливост кога ние ќе одиме понатаму. Преминуваме заедно со Вас во следната фаза која има политичка димензија. Но, и вие исто така треба да сте горди на вашето достигнување во овој комплексен процес. Мирот е мошне кревок цвет, но тој сеуште цути овде и покрај сите комплексни и сложени детали и за тоа сте вие заслужни и тоа е вашата определеност и се надевам дека таквата гордост ја чувствувате, тоа е гордост која можеме да ја споделиме како европјани заедно.

Ја поздравувам и навистина се надевам, како што и претходно ви реков, дека ќе можете да се надоградите врз неа затоа што да се соочиме со вистината, алтернативите се премногу ужасни воопшто да се размислува за нив.

Европската Унија ќе продолжи да работи со вас, но сакам да ви кажам како што сега станувате поамбициозни, а имате право да бидете поамбициозни дека наредниот голем чекор преку Спогодбата за стабилизација и асоцијација и понатаму кон вашите пошироки и подолгорочни амбиции за животно членство во Европската Унија ќе бидат исклучително предизвикувачки и тешки за да се справите со нив. Уверен сум дека тоа можете да го сторите, така што не го поставувам прашањето застоа што ми недостига оптимизам, но сакам да ви кажам една работа главниот товар во ова ќе го носите вие. Главната работа е трансформацијата, напорите, потребата да го уверите вашето јавно мислење ќе бидат ваша одговорност и ваш товар определен со вашето темпо. Вие ќе имате во рамките на динамиката во вашата меѓусебна работа на Европската агенда, вие имате можност да остварите напредок кој го посакувае.

Задоволен сум што дознавам дека предлозите на Собранието да оснавате спедијален комитет за европски прашања, мислам дека е тоа неопходен парламентарен градбен блок за овој процес и се разбира јас зборувам со вас не во име на некоја од владите, туку како ваш колега избран парламентарец. Јас би се заложил кај вас кога ќе ја основате оваа комисија да ги обедините сите политички сили од овој дом кои ја споделуваат визијата за вас во Европа да работат заедно, да се даде секуму сопственост врз ова не само на оние сили од Владата, во домот, туку и оние сили од опозицијата кои таа визија ја споделуваат. Бидејќи, доколку имате споделена сопственост, тогаш навистина вистината ќе ја постигнете од овој национален проект за иднината, за вашата иднина, за иднината на вашите деца. Еден голем национален проект бара тој да не се менува на секои две или три години како што се менува Владата, земјата бара одржливост и постојана увереност и посветеност и патот кон тоа ќе се најде со давање на најширока сопственост на овој процес. Верувајте ми и јас сум политичар од практиката за Владата и опозицијата никогаш нема да ги исцрпите нештата околу кои може да се несогласувате и ако се согласите околу европските цели така што севкупната динамика на политичката плуралност сеуште може да го анимира ова Собрание. Никој не бара да не бидете опозиција ако сте во опозиција или да не бидете влада ако сте во влада, но велам дека во однос на ова прашање ако направите голем национален проект ќе имате поголема одржливост и капацитет да остварите резултати.

Знам дека многумина од вас чувствуваат, а имате и право така да се чувствувате, вашите чувства ги споделувам дека еден прекрасен дел од новата Европа ќе биде патувањето слободно без виза, Европа без граници. Тоа е добра и легитимна цел која би можеле да ја имате.

За овој регион да ја исполни оваа цел потребна е голема работа во регионот. Некоја работа е потребно вие да ја исполните за вас самите, но исто така и да соработувате со соседите. Денес останува област каде границите се премногу порозни и отворени каде има премногу шверц на лица, оружје, дрога, каде сеуште има премногу влијание од страна на организираниот криминал. Ова не е единствен случај тука, туку ширум целиот регион, еден заеднички предизвик, а равенката лесно се поставува, но тешко се решава. Пристапот без визи доаѓа кога стравот од отворените граници, од протокот преку границите, протокот на криминал е намален и како што вие сега започнувате живо да гледате како може да ги контролирате овие граници, како да се справите со корупцијата, криминалот, тука и ширум регионот, така започнувата да создавате услови, неопходни предуслови за релаксација во контролните системи на визите.

Но, дозволете ми во меѓувреме да ви кажам во Солун заклучоците се нешто што е многу јасно на вашата млада генерација, сакате заеднички да студирате во Европа, Солун вели да, сите европски образовни шеми ќе ги отвориме за вас, ние во Парламентот ќе инсистираме овие зборови од заклучоците навистина да се оживотворат на теренот. И доколку тоа не го оствариме кажете ми и ние навистина ќе се погрижиме тоа да се случи. Ако прашањето на визите во овој момент остане, тоа не треба да биде препрека за можноста на интелегентните европјани од оваа држава да се поврзат со своите врсници ширум Европа и така да можат да се вратат дома и да придонесат за вашиот социјален, економски и политички развој.

Сакам да го поздравам господине претседател Парламентарната декларација што ја донесовте за улогата на ова Собрание во процесот на стабилизација и асоцијација. Парламентаризмот е важен затоа што ние ги донесуваме законите, ние помагаме да се состават буџетите, ние ја држиме Владата отчетна кога мораме тоа да го правиме ние сме трибун кој ја изразува волјата на јавноста кога се дискутира за извесни јавни прашања и ние сме оние кои треба да се вратиме назад кај луѓето и да им објасниме и да ја платиме цената на промените за кои стоиме. Ова е една незаменлива димензија, ние во Европскиот Парламент тесно ќе соработуваме со Вас, се надевам и верувам дека во текот на нашиот нареден мандат, избори имаме наредниот јуни, дека ние заедно со Вас ќе основаме посебна комисија на Европскиот

Парламент посветена и фокусирана само на нашите односи со вас, бидејќи сега треба да ја сменима брзината, да ја зголемиме брзината за да ги признаеме овие нови политички и парламентарни стварности.

Навистина длабоко ме охрабрува состојбата во овој регион затоа што јас оваа седмица патувам ширум овој регион поради својата работа и вашата смисла за динамизам, рефокусирањето кон Европа заснована врз вредности и сваќањето секаде каде неделав бев дека ние нема нашата иднина да ја најдеме во ретровизорот на нашата неодамнешна историја, дека мораме да продолжиме да возиме кон овие нови изгледи, визици, дека мора да почнеме одново, дека мораме да кажеме ја научивме лекцијата од историјата, сега треба да го свртиме нашиот грб кон војната како начин кон справување со нашите проблеми едни со други и единствено нешто поголемо што сакаме да го изградиме заедно е поголемата Европска Унија.

Ако ги направиме сите овие работи и овој сентимент го чувствуваме насекаде во регионот и низ цела Европа ќе добиеме многу од стабилноста која ќе следи. Навистина бев охрабрен од тоа што претседателот Маровиќ и претседателот Месиќ кога се сретнаа во Белград неодамна ја имаа храброста на водачи да ги преземат ризиците и како водачи да го кажат тоа, тоа лично им го кажав ним, бидејќи нам ни е потребно водство какво што е тоа. Јас навистина вчера бев среќен да го сретнам господинот во Приштина кој сега ги составува условите да се водат разговори, да се поканат политичките лидери во Приштина да разговараат со политичките лидери во Белград. Ова нема да бидат лесни дијалози, но тоа е една вистинска политика. Нам ни е потребна вистинска политика која прави вистински работи за вистински луѓе да почне да се работи и на Косово. Ако тоа почне да се случува на Косово, стандардите, бидејќи ги знаете резолуциите стандарди пред статусот, стандардот да се биде во можност да се прави практична политика е исто толку важен колку и стандардите за човекови права и правата на малцинствата.

На крајот господине претседателе следната година ќе биде година на дефинирање и редефинирање на нашиот стар континент. Во јуни ќе имаме нов Европски Парламент. Во јули ќе имаме гласање за нов претседател кој ќе ја води новата Европска комисија и во овој регион ќе имаме нова енергија и нови предизвици.

Јас се надевам дека дел од таа нова енергија ќе биде да се концентрираме на различен начин на овој регион во овие нови институции. Да се воспостави една одлучна работна група која ќе дојде овде на терен и да направат се што можат во

било кој аспект што можеме заедно со вас и државите од регионот и да работиме заедно на нашата европска амбиција.

Дали можеме тоа да го сториме? Да. Како го знам јас тоа? Бидејќи следниот мај сите држави од Централна и Источна Европа, плус Кипар и Малта ќе и се приклучат на Европската Унија. Како ќе го направиме тоа, ќе ја изградиме таа работна група, ќе влеземе таму и ќе работиме заедно да ја изградиме оваа нова Европа.

Која е визијата за овој регион? Држави кои се во мир меѓу самите себе и преку Рамковниот договор вие веќе работите на тоа. Држави кои се во мир меѓу себе, вие сте веќе посветени на тоа. Европска Унија која е интегрирана е Европа на вредности, вие сте веќе определени да го земете својот дел, да го земете своето место во таа Европа, да научите лекции од историјата, но најголемата лекција од сите е лекцијата што Труман ја кажа во 1950 година. Моќта на креативно помирување. Во оваа смисла вие сте вистински европејци, бидејќи почнавте да ги откривате и да ги применувате, самите да ја применувате таа моќ на креативно помирување. Никогаш немојте да правите чекот наназад од тоа, бидејќи тоа е најдлабокото остварување на она што е вредноста, не вредности, туку најголемата вредност на идејата на европската интеграција може да биде за вас и за идните генерации создавање можности и давање на можности.

Денес господине претседателе знам дека некаде видов и горд сум да ги видам овие две знамиња заедно едно до друго. Сакам да ви кажам за европското знаме. Тоа беше дизајнирано во средината на 50-тите години од Советот на Европа, има сина позадина која требаше да го претставува северното небо, има ѕвезди и вие знаете во вашата литература, во вашата поезија дека ѕвездите не тераат да сонуваме и понекогаш да го најдеме својот начин и да се оттргнеме од тешкотиите на дневниот живот. Има 12 ѕвезди не повеќе, не помалку. Тоа не е поврзано со бројот на земјите членки, туку повеќе со часовите во денот и месеците во годината кои претставуваат еден постојан момент. Тоа е круг кој во хералдиката влече инспирација од концептите на заедништво и хармонија, но најмногу од се господине претседателе, сакам да го гледате тој круг и да го сонувате својот сон и да сонувате дека тој круг е отворен, не е затворен, тој е отворен кон вас драги мои пријатели, да го сонуваме тој сон и да го исполниме односно оствариме тој сон заедно.

(Говорот беше поздравен со бурен аплауз).

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Ви благодарам господине претседателе за овој прекрасен говор и за инспиративните пораки што ги пренесовте до парламентарците и луѓето на Македонија.

Ја заклучувам Триесет и осмата седница на Собранието на Република Македонија.

(Седницата заврши во 10,50 часот).